

איש חי רב פעלים רודף צדקה וחסד
משה שניצר
ז"ל
ב"ר מנחם מנדל ז"ל
תנצב"ה

מאורות הדף היומי

עלון שבועי ללומדי "הדף היומי"

בית המדרש דחסידי סוכטשוב בני-ברק
כולל דחסידי סוכטשוב
כולל "סנה משה"
ע"ש הר"ח ר' משה יצחק זיסר ז"ל
בית מדרש
למגידי שיעור "דף היומי"
ח"מ סוכ"ב 3 ת.ד. 471 ב"ב טל. 03-5775333

האשה החשובה ודופת צדקה וחסד
מרית רודה שניצר
ע"ה
ב"ר מאיר ז"ל
תנצב"ה

יול"ע ז"ל ע"י ביהמ"ד למגידי שיעור "דף היומי" בראשות הגר"ד קובלסקי שליט"א • לע"נ הר"ד מרדכי קלמן (מוטי) זיסר ב"ר משה יצחק ז"ל

גליון מס' 1070

מסכת נדה ל"ב - ל"ח ♦ סופרים י"ב, י"א - י"ג, ה'

בס"ד, כ"ו חשוון תש"פ

השבוע בגליון

- ♦ הטבע משועבד לתורה ולחכמי התורה
- ♦ חיי הבהמה תלויים בהוראת החכם
- ♦ התולעים מאריכות ימים
- ♦ גלגול נשמות
- ♦ חרדת הדין לגלגול הקודם

- ♦ מילה ביום השמיני - העולם נברא על פי התורה
- ♦ מדוע אברהם אבינו ע"ה לא מל את עצמו
- ♦ סעודת ברית מילה
- ♦ קפה ועוגה בברית
- ♦ תזמורת בסעודת ברית מילה

6 שבועות

דבר העורך

עוד מעט קט כבר לא יהא צורך לספור. ריחו הנפלא של סיום הש"ס נישא באוויר, על גלי התרגשות. ניתן לחוש בציפייה הדרוכה, ולהיווכח ברגשות הקדושה הממלאים בתי כנסיות ובתי מדרשות, לקראת התחלת לימוד הדף היומי במחזור החדש. **השבוע** נתמקד במגזר אשר ההשתתפות בדף היומי מהווה עבורו הקרבה של ממש - אנשים עסוקים מאד, שאין להם זמן רב, גם לעצמם, ובכל זאת הם משתתפים בקביעות בשיעורי הדף היומי.

מביטים קדימה!!!

עורך דין מפורסם, מבאי השיעורים של "מאורות הדף היומי", פעל באחרונה בקרב מכריו, ידידים מרבדי ציבור שונים ומגוונים, שיצטרפו למעגל לומדי הדף היומי. סייעתא דשמיא מיוחדת נתלוותה לפעילות; גם כאשר נדמה היה כי הוא פועל במקומות שבהם אין סיכוי להצלחה, הוא הצליח, השיעורים נפתחו, האנשים לומדים ומעגלי הדף היומי התרחבו. **ארשת** משפטית שורה על פניו דרך קבע. הוא מביט על העולם דרך זוגיות הנתונות במסגרת שחורה, דקה אך נוקשה, ואם הוא מטה את ראשו כלפי מטה, כדי להביט מחוץ למשקפיו, יש לך מה לחשוש...

כל דימויו לקוחים מעולם המשפטים שבהם הוא שורה זה עשרות שנים, ומשכך, לא פלא כי כאשר הוא נשאל על ידי אחד מרבני מאורות הדף היומי, כיצד הוא מצליח להתמיד בדף היומי במשך תקופה כה ארוכה, מאז צורך אל מעגלי הדף היומי על ידי

דף לא/ב ומפני מה אמרה תורה מילה לשמונה

מילה ביום השמיני - העולם נברא על פי התורה

"מפני מה אמרה תורה מילה לשמונה", מדוע מצוות ברית המילה נקבעה דווקא ליום השמיני להולדת הילוד. גמרתנו מביאה את דבריו של רבי שמעון בר יוחאי: "שלא יהו כולם שמחים ואביו ואמו עצבים". כלומר, מפני שעל היולדת חלות הגבלות הלכתיות למשך שבוע ימים [דין זה הוא דאורייתא, והוא נובע מעצם הלידה. כמובן, יש אופנים שונים שזמן הטומאה מתארך מסיבות שונות], כנאמר (ויקרא יב/ב): "אשה כי תזריע וילדה זכר וטמאה שבעת ימים", התורה המתינה עם קיום מצוות ברית המילה לתום שבוע זה, כדי שהכל יהו שמחים בעת קיום מצוות המילה.

בעל ה"עונג יום טוב" (בהקדמה לשו"ת, אות ט"ו) טורח לבאר טעמו של רבי שמעון בר יוחאי, והוא דולה פנינים על הנהגת הקב"ה את עולמו.

את דבריו הוא פותח בשאלה רטורית, מה נענה לאב ואם מאושרים, אשר יאמרו, כי שמחתם רבה וחדוותם עצומה, עד כי אינם חשים בכל עצב, והם מעוניינים לקיים את מצוות ברית המילה עוד לפני היום השמיני. כמובן, שאין בכך כדי להתיר להם את הדבר. אם כן, מדוע אמר רבי שמעון, שטעם קביעת היום השמיני למילה הוא כדי שיהו אביו ואמו שמחים. זאת ועוד, הכל יודעים כי מצוות ברית מילה דוחה את השבת. האם באמת דוחים את השבת אך ורק כדי ששני ההורים יהיו שמחים בעת ברית המילה? כלומר, האם יתכן שניתן היה לקיים את ברית המילה לפני שבת, אך דוחים אותה ליום השבת כדי שישמחו אביו ואמו? אין זאת, הוא מסיק אלא "שכל פרטי התורה קבועים ועומדים בחפצי העולם להיתר או לאיסור לטמא או לטהר", כפי שיבואר להלן.

הקב"ה ברא את עולמו על פי התורה - הסתכל באורייתא וברא עלמא. לאחר שמצוות מילה ניתנה בשמיני, הרי שכל זכר יהודי הנולד, אינו "ערל" עד היום השמיני, רק מן היום השמיני ואילך הערלה הופכת לחסרון ולפגם, לפיכך, אין כמובן כל טעם להסירה בטרם היום השמיני, שהרי אינה "ערלה" [דבר זה מבואר בירושלמי, יבמות ריש פרק הערל, שתינוק כהן עד ליל שמיני מותר לסוכו בשמן של תרומה, משום שעדיין אינו בגד ערל]. רבי שמעון בר יוחאי המבאר את טעם מצוות המילה ביום השמיני, מתכוון לבאר, מדוע מראש הקב"ה יצר כך את עולמו, שעד היום השמיני ערלת התינוק אינה ערלה שיש להסירה - כדי שלא יהו אביו ואמו עצבים. אמור מעתה, אם בתחילה הנחנו, כי ערלת התינוק היא פגם שיש להסירו החל מרגע לידתו, אך מעכבים את המצווה מפני שאביו ואמו עצבים, עתה אנו מבינים, כי המצווה לא ניתנה כלל עד היום השמיני. ה"עונג יום טוב" מסיים את דבריו, כי "אין כוונתו לומר שזהו טעם המילה שניתנה בשמיני, אלא כוונתו שזה הטעם ניתן על רצונו יתעלה לקבוע באדם אשר תבא זמן וטבע המילה בקרב איבריו של אדם ליום השמיני כדי שלא יהו אביו ואמו עצבין והכל שמחין".

זעילוי נשמת

הר"ד **אריה אבן ארי** ז"ל
ב"ר דניאל ז"ל נלב"ע כ"ח בחשוון תשס"ז

תנצב"ה

הונצח ע"י בני המשפחה שיחיו

זעילוי נשמת

מרת **דבורה בוטנויזר** ע"ה
ב"ר יששכר אליהו ז"ל נלב"ע כ"ט בחשוון תש"ן
ומרת **עליזה פלס** ע"ה
ב"ר שמחה (סאלי) ז"ל נלב"ע כ"ו בחשוון תשל"ג
תנצב"ה

הונצחו ע"י ידידינו עו"ד הר"ד **עון פלס** ומשפ' שיחיו - בני ברק

מדוע אברהם אבינו ע"ה לא מל את עצמו: מעניין לציין, את הדברים המיוחסים לגרי"ז מברסק זצ"ל. ידועה השאלה, מדוע אברהם אבינו ע"ה אשר קיים את כל התורה כולה, לא מל את עצמו. הגרי"ז זצ"ל הסביר, כי כשם שעד היום השמיני הערלה אינה מהווה כל חיסרון, כך גם עד ציווי של הקב"ה במצוות ברית מילה, לא היה כל פגם וכל חיסרון בערלה, ולפיכך אברהם אבינו לא קיים את המצווה ("כתבי התלמידים" עה"ת פרשת לך לך).

רבני בית מדרשנו מוסיפים, כי הדברים מדויקים מדברי המדרש (תנחומא פרשת לך לך סי' ט"ז): "וכשאמר הקב"ה לאברהם התהלך לפני והיה תמים, התחיל תמה, אמר עד עכשיו אני תמים אם אני מל אהיה חסר". כלומר, עד שנצטווה במילה, לא היתה כל סיבה למול את הערלה, מפני שלא היה בה כל פגם.

מעניין לציין נימוקים נוספים לקביעת המילה ביום השמיני.

התינוק חלוש עד היום השמיני: הרמב"ם ("מורה הנבוכים" ח"ג פרק מ"ט) כותב: "והיות המילה בשמיני הוא מפני שכל בעלי חיים כשיוולד הוא חלוש מאד בתכלית לחותו, וכאלו הוא עדיין בבטן, עד סוף שבעה ימים, ואז ימנה מרואי אויר העולם, הלא תראה כי גם בבהמות שמר זה הענין, שבעת ימים יהיה עם אמו, כאלו קודם זה הוא נפל, וכן האדם אחר שהשלים שבעה ימול".

דם המילה כדם קרבן: רבינו בחיי (בראשית י"ז) כותב, כי דם המילה הוא כדם הקרבן, המכפר מן היום השמיני והלאה בלבד.

שבעת הכוכבים: בספר "ארחות חיים" (הל' מילה עמ' 45) מובא, כי בהמתנה עד היום השמיני חולפים על הילוד כל שבעת כוכבי הלכת.

התינוק יושב "שבעה": הסבר מופלא כותב ה"חיי אברהם" (הובא בספר "חותם קודש" סי' א'), כי התינוק יושב "שבעה" על תורתו שלמד במעי אמו ונשתכחה ממנו לאחר שהמלאך סתרו על פיו! ראוי לציין את דברי "החינוך" בהקדמתו לספרו, כי טעמי המצוות כמוסים מעמנו, ואין שכל אנושי מסוגל להבין את דרכיו של הקב"ה, אך מוטל על בני האדם להתאמץ בשכלם, לפי דרגתם, כדי להבינם כפי החכמה שניתנה להם מאת הקב"ה.

דף לא/ב ומפני מה אמרה תורה מילה לשמונה שלא יהו כולם שמחים ואביו ואמו עצבים

סעודת ברית מילה

מנהג ישראל לערוך סעודה לכבוד קיום מצוות ברית המילה. מקורות רבים קיימים למנהג זה במדרשים (עיי' פרקי דר' אליעזר פרק כ"ט, מדרש תנחומא ריש פרשת תצוה, ועוד), בראשונים (ראה בספר המנהיג, אבודרהם ועוד), ובפוסקים ("שולחן ערוך" יו"ד סי' רס"ה סעי' י"ב).

סעודת ברית מילה מן התורה או מדרבנן: קיים נידון, אם סעודת הברית היא מנהג או חובה (עיי' בפרקי דר"א שם ועוד), אך לדעת רוב הפוסקים תוקפה אינו אלא מדרבנן. לא חקירה בלבד יש כאן, אם הסעודה מדרבנן או מן התורה, אלא השלכות הלכתיות כבדות משקל ממתניות להכרעת נידון זה. הגאון מוילנא זצ"ל (ביאור הגר"א או"ח סי' תר"מ סעי' ו') כותב, כי בחג הסוכות אין לאפשר עריכת סעודת ברית מילה מחוץ לסוכה, אף על פי שבמקרים מסויימים ניתן לערוך סעודת נישואין מחוץ לסוכה, שכן, שמחת נישואין היא מצווה מן התורה (עיי' רא"ש כתובות פ"א סי' ה'), אך סעודת ברית מילה היא מדרבנן. מעניין לציין, כי היו שטענו, כי מאחר שסעודת ברית מילה מדרבנן, גדולי הפוסקים נמנעו מהשתתפות בסעודות ברית מילה שנערכו ביום שישי, מפני כבוד השבת, שאין להרבות בערב שבת בסעודה ובאכילה (עיי' ב"שערי תשובה" או"ח סי' תקנ"א סעי' ט"ז).

קיימת שיטה יחידה ונדירה, של בעל שו"ת "אור נעלם" (מובא ב"שערי תשובה" שם), כי סעודת ברית מילה היא מן התורה, ולראיה הוא מציין את גמרתנו, ואת פירושו של רש"י. בגמרתנו נאמר, כי ברית המילה נקבעה ליום השמיני, מפני שביום זה הוריו של היילוד שמחים ואינם עצובים - ראה בהרחבה במאמר קודם, ואם ברית המילה תערך לפני כן, יהו הכל שמחין ואביו ואמו עצבים. רש"י מסביר, כי הכל יהיו שמחין "שאוכלין ושותין בסעודה". מכאן, שהתורה דחתה את קיום מצוות ברית מילה, כדי לאפשר לקיים את סעודת ברית המילה בשלמותה. ברור, איפוא, הוא טען, כי סעודה זו מן התורה היא.

קפה ועוגה בברית: אף שהפוסקים חולקים על דבריו, הכל מודים במעלתה הגדולה של סעודת ברית המילה. הגאון מוילנא זצ"ל, נהג למחות באותם שערכו סעודת ברית מילה בקפה ובמיני מתקה, ולא הגישו פת לנוכחים לסעוד את לבם ("חכמת אדם" כלל קמ"ט סי' כ"ד).

תזמורת בסעודת ברית מילה: רבים נהגו לזמר שירות ותשבחות לא-ל עליון בעת הסעודה, ובמקומות מסויימים נהגו להביא כלי זמר ולנגן בסעודת הברית, ופעם אף אירע שהחיד"א התיר לעשות כן, חרף היות היולדת בתוך שנת האבל על אביה (שו"ת "חיים שאל" ח"א סי' כ"א).

סעודת שלישי למילה: יש קהילות קדושות שנהגו לערוך סעודה נוספת ביום השלישי למילה. את המקור לסעודה זו מייחסים לכך שהקב"ה נגלה לאברהם אבינו ע"ה ביום השלישי למילתו (עיי'

הרה"ג ר' חיים דוד קובלסקי שליט"א, ראש בית המדרש למגדי שיעור הדף היומי, הוא השיב בסיפור הבא.

יש מדינות, ביניהן ארצות הברית, אשר בהן המשפטים מתנהלים בסגנון התנצחותי בין הקטיגור לבין הסניגור. המשפט אינו מתבסס על הוכחות וראיות בלבד, כי אם גם על רטוריקה, דמגוגיה, תורת הנאום, כושר ריתוק ויכולת שכנוע.

ביום מן הימים סערה אחת הערים במדינה אשר כזו, לאחר שפושע מפורסם נלכד במבצע חשאי. במשך שנים היה הברנש מערים על אנשים, שודד את רכושם, מנשל אותם מכספם בדרכי רמיה שונות, בערמומיות מופלאה, ולא היה אדם בטוח ברכושו. כאשר הגנב נתפס והובל לבית המשפט לתחילת משפטו, התאספו אנשים רבים כדי לחזות בפניו של הפושע המפורסם כל כך, ולהביט במחזה המרתק הצפוי להם, בעת ההתדיינות וההתכתשות בין שני הצדדים, הקטיגור והסניגור.

הקטיגור עשה את מלאכתו נאמנה. בקול שליו הוא מנה אחד לאחד את פשעיו של הברנש, מידי פעם כחכח בגרונו והעלה את הטון כאילו בלא משים, וכאשר הוא מנה את הפשע האחרון, קולו האדיר מילא את האולם, הלבבות זעו, האנשים נחרדו, ואלמלא השומרים, הקהל היה חורץ את דינו של הפושע באופן בלתי הפיך.

הקטיגור הביט במשך דקה ארוכה בדפים שלפניו ולא הוציא הגה. לאחר שחש כי דבריו קנו להם שביטה מוחלטת בקרב הנוגעים בדבר האמורים להחליט על גזר הדין, הוא סגר את קלסרו בנקישה ונדם.

הסניגור עשה את דרכו אל מרכז האולם כשפניו משועשעות קמעא. חשבון הבנק שלו תפח בלא קשר לתוצאות המשפט, אך מלבד זאת היתה לו סיבה טובה להעלות חיוך על פניו; הוא עמד בפני האתגר הגדול ביותר שניצב בפניו אי פעם, והוא עתיד היה להצליח בו, אלמלא... טוב, בל נקדים את המאוחר על המוקדם.

קהל נכבד, פתח הסניגור. חושבני כי כל מילותי מיותרות, צדקת הנאשם תוכח במהרה וחפתו תצא לאור בקרוב, מפני שעוד חמש דקות... הפושע האמיתי אמור להופיע באולם זה, כאן, בפנינו. הוא הרים את ידו בתנועה חדה, החווה באצבע זקופה אל דלתות האולם, כאן, עוד חמש דקות הוא יפתח את הדלת וייתייב בפנינו.

דרמה אמיתית. לחישות הקהל הלכו וגברו, בעוד הוא המשיך בשביעות רצון להסביר להם, כי עד אז ברצונו, בכל אופן, להפריך מקצת מן האשמות שהושמעו, ולהטיל ספק באחרות. הוא מנה בקול מונטוני אחת לאחת את העבירות שמרשו הואשם בהם, כמו היו רשימה למכולת, והסביר כי לא ממש כך היה, לא בדיוק כך התרחשו הדברים, ובעצם, זה באמת לא כל כך נורא. חלפו חמש דקות, ועוד חמש דקות, ורק כעבור מחצית השעה הוא סיים את דבריו.

אם היתה לאי מי מן הקהל סיבה טובה לחשוד בשפיותו של הסניגור, דומה כי לא היתה מזדמנת לו הזדמנות הגונה יותר. חצי שעה לאחר הכרזתו,

"פסקי תשובה" סי' קצ"ב בהגה"ה). יש פוסקים הסוברים, כי סעודת שלישי למילה אינה סעודת מצווה כלל (עיי' שו"ת "חוות יאיר" סי' ע' ושו"ת מהר"י ברונא סי' כ"ה, הובאו ב"פסקי תשובה" שם).

דף לח/א קסבר רבי יהודה שיפורא גרים

הטבע משועבד לתורה ולחכמי התורה

בגמרתנו מבואר דבר פלא. תשעת ירחי הלידה מתקצרים ומתארכים לפי קביעת לוח השנה על ידי הסנהדרין! - "שיפורא קגרים", אומרת הגמרא, השופר שתקעו בו בתחילת החודש, להכריז על ראש חודש שבית הדין קבע, גורם לחשבון חדש בכל הקשור לחישובי תאריכים שונים. הרשב"א ("תורת הבית" בית שביעי שער שלישי עמ' ט') כותב: "דודאי שיפורא גרים. שכל מה שבית דין של מטה עושה, בי"ד של מעלה מסכימים עמהם. דכתיב אשר תקראו אותם...".

הקדוש ברוך העניק כח לבית דין של מטה, נתן בידיהם סמכות ואחריות על קביעת עיבור החודש ועיבור השנה. הנה, אומר הרשב"א, אם בית דין מעברים את השנה, הם דוחים את חג הפסח בחודש - בימי הפסח המקוריים מותר לאכול חמץ, והם קבעו ימי פסח חדשים. בית דין של מעלה, ממשיך הרשב"א, נוהג בהתאם לקביעות בית דין של מטה. אפילו הטבע משתנה לפי הכרעותיהם.

קיבצנו מספר דוגמאות מעניינות להמחשת קשר עילאי ומופלא זה בין יצורי אנוש לבין פמליא של מעלה, באמצעות התורה הקדושה.

תינוק יונק: אשה מניקה אסורה להנשא עד תום שנתיים מלידת תינוקה (יבמות מב/א, "שולחן ערוך" אבן העזר סי' י"ג סעי' י"א), שמא תתעבר ויפסק מקור מזונו של תינוקה, ואילו בעלה, שאינו אביו, לא ידאג עבורו למזון חלופי. אולם, בשנה מעוברת, אשר בה מצטרף חודש נוסף לחשבון, בעל "תרומת הדשן" (שו"ת סי' רי"ח) כותב, כי עליה להחמיר עד שיתיימו שנתיים תמימות, אף על פי שחשבון החודשים עולה לעשרים וחמשה, שכן, בגמרא מבואר, שתקופת ההנקה היא שנתיים ימים, ובשנת העיבור תקופת ההנקה מתארכת בהתאם לשנה! [ראוי לציין, כי הרמ"א פסק כן להלכה רק "לחוש לכתחילה", ויש חולקים אף על כך, עיי' "פתחי תשובה" שם ס"ק ט"ז, ובשו"ת "חתם סופר" אהע"ז סי' קל"ז].

טריפה: בהמה "טריפה" [שגופה לקוי באופן שאינה יכולה לחיות יותר משנים עשר חודש] הלא אינה חיה יותר משנים עשר חודש, אך בשנה מעוברת, יש אומרים, שקצבת חייה מתארכת לשלשה עשר חודשים! ("ש"ך יו"ד נ"ז ס"ק י"ח, ועיי' "פרי חדש" שם).

חיי הבהמה תלויים בהוראת החכם: ה"חזון איש" זצ"ל (או"ח סי' ל"ט אות ט"ו) כותב דברים מופלאים על כח התורה: "אבל הכרעת השיעור בטריפה הפרטית ניתנה לחכם, ומה שנראה לו זה הוא שורש ההלכה שנאמר למשה מסיני... ואפשר שחייה תלויים בהוראת החכם, אם היתה ההוראה בחייה".

התולעים מאריכות ימים: יש פירות מסויימים שתולעים מתקיימות בתוכם בעודם מחוברים אל העץ. פירות אלו יש לבדוק במשך שנים עשר החודשים שלאחר תלישתם מן העץ, שכן, התולעת מתקיימת במשך ששה חודשים, וגופה כלה לאחר ששה חודשים נוספים, או אז כבר אין איסור באכילתה ("שולחן ערוך" יו"ד סי' פ"ד סעי' ח', וב"ערוך השולחן" שם סעי' ס"ו). ברם, בשנה מעוברת חייהן של התולעים מתארכים, ויש לבדוק את הפירות שלושה עשר חודשים! (עיי' "פרי מגדים" שם, ועיי' בגיליון מהרש"א שם).

דף לו/ב אנא איסי בן יהודה דהוא איסי בן גור אריה דהוא איסי בן גמליאל דהוא איסי בן מהללאל

גלגול נשמות

עוד מימי קדם, נושא הנשמות וגלגוליהן, מצא לו מקום של כבוד בספרות התורנית. בעבר כבר עסקנו בגלגולי נשמות [מאורות הדף היומי סנהדרין קה/ב], ובמאמר הנוכחי נתמקד בראיה שהביאו מסוגייתנו לגלגול נשמות ולהשלכות ההלכתיות הנובעות מסוד הגלגול.

סוגייתנו מספרת, כי רב אסי ושילא בר אבינא נחלקו בדין שבהלכות טהרה, ורב אסי ביקש לנדות את שילא בר אבינא משום שלא סבר כמותו. כאשר שאלו שילא האם אינך מתיירא להיכוות בגחלת, השיב לו רב אסי: "אני הוא איסי בן יהודה, שהוא איסי בן גור אריה, שהוא איסי בן גמליאל, שהוא איסי בן מהללאל, כלי נחושת שאין הרקבון שולט בו".

מה כוונתו, ומה פשר דבריו? (עיי' תוס' ד"ה "איסי בן מהללאל").

בעל שו"ת "מפענח נעלמים" (סי' ה') מבאר, כי כוונתו היתה שהוא גלגול של אותם שמות של תנאים שהוא הזכיר, ועל כך היתה תפארתו. הדברים מקבלים משמעות מיוחדת, לאור המבואר בספרי המקובלים, כי קיים דמיון מסויים בין שמות הנשמה בגלגוליה השונים, ואכן במקרה זה כל הנושאים את הנשמה כונו איסי או אסי.

מעניין לגלות, כי סוד גלגול הנשמות בא לידי ביטוי בטעמי המצוות ובהלכות שונות, להלן שתי דוגמאות.

ומאומה לא התרחש, איש לא הופיע והזדהה בתור הפושע האמיתי, והוא, הסניגור, עדיין עוטה ארשת פנים שלווה ובוטחת.

מספר שניות לאחר מכן הסניגור הוכיח, כי כל סכום ששולם לו על ידי הנאשם הצדיק את עצמו.

הוא היטיב את קשר עניבתו, חכך את כפות ידיו זו בזו והטיח בקהל: אני ראיתי אתכם, הבטתי בכם היטב בחצי השעה האחרונה. לא היה אפילו אחד שלא הסב את מבטו מידי מספר שניות אל דלת האולם, כדי לצפות בפושע האמיתי העומד להופיע. אמרו נא לי, הוא פנה אל הקהל לקול אנחותיהם של הנבונים מבין קהל הנאספים אשר הבינו את אשר הוא עומד לומר, אם אתם כה בטוחים כי הנאשם היושב כאן הוא הופשע, מדוע כה הרבתם להביט לעבר הדלת??? אה? הרי הפושע יושב כאן אתנו!

אתם בעצמכם הוכחתם, כי אינכם בטוחים שהוא הפושע.

הכל מחאו כפיים. הסניגור הבריך בנאומו.

איש אחד ישב בדממה והמתין לשוך ההמולה. הקטיגור.

הוא נעמד על מקומו ופנה אל הקהל: בשעה שכולכם הסתכלתם לעבר הדלת, אני הבטתי אל מקום אחד בלבד, כל הזמן, ללא הפוגה, התבוננתי לתוך עיני הנאשם. הוא, אני רוצה לספר לכם, לא הסתכל אפילו פעם אחת לעבר הדלת... היש צורך בהוכחה גדולה מזו, כי הוא בעצמו יודע יותר טוב מכולנו כי הפושע לעולם לא יופיע בדלת, מפני שהוא כבר איתנו?...

★ ★ ★

באורה מפתיע, חיך רחב חצה את פניו של עורך הדין, כאשר הוא נוכח בשיעור רצון כי קהל שומעיו נהנה מאד מן המעשה, והוא סיים את דבריו: אני יודע, כי אין דבר חשוב בעולמי יותר מן הדף היומי. גיליתי זאת לאחר שהתחלתי להופיע בקביעות בשיעור הדף היומי, ומאז, בשעה היעודה אינני מסתכל הצידה, שום דבר אינו מעניין אותי, רק הדף היומי, מפני שאני יודע, שכל דבר לא ישווה לו ולא ידמה לו.

נקודה למחשבה.

המעוניין לזכות את הרבים בסיפור מעניין, או בעובדה מרתקת שניתן ללמוד מהם מוסר השכל, מוזמן לפנות למערכת מאורות הדף היומי, ואנו נפרסם זאת בע"ה בטור זה. כתובתנו: ת.ד. 471 בני ברק. פקס: 03-570-67-93 דוא"ל: mendelson@meorot.co.il

בברכת התורה, העורך

פנינים

דף לו/ב ששפתה מן העצר

האבלות על החורבן תביא לבית המקדש

בקינות לתשעה באב נאמר, "אלי [התאבלי] ציון ועריה כמו אשה...". פירוש הדברים, כי כמו שאשה הכואבת טרם לידה יודעת כי סוף טוב הכל טוב, ועתידה היא ללדת ילד יקר וחביב, כך עלינו לדעת כי מאבלנו על ירושלים עוד יבנה בית המקדש... ("תורת היולדת").

הנה, תורתנו הקדושה מצווה, כי אשה אשר בעלה מת ולא הותיר אחריו זרע ל"ע, אחיו של בעלה מייבמה, "והיה הבכור אשר תלד יקום על שם אחיו המת" (דברים כה/ו). גדולי הראשונים קושרים בין מצוות הייבום לבין גלגול הנשמות, ומקור הדברים בזהו"ק. הרקאנטי מאריך רבות בנושא, וכותב מפורשות, כי סוד מצוות היבום טמון בגלגול הנשמות, שנפש המת מתגלגלת אל הילדים שיוולדו מן הייבום. הרמב"ן (בראשית לח/ח) רומז לכך בהתייחסו לייבומה של תמר, כלתו של יהודה, וכותב: "סוד גדול מסודות התורה בתולדת האדם, ונכר הוא לעיני רואים אשר נתן להם השם עינים לראות ואזנים לשמוע. והיו החכמים הקדמונים קודם התורה יודעים כי יש תועלת גדולה ביבום האח".

המהר"ם שי"ף (גיטין מג/ב ד"ה "ואין אני קורא בה") כותב, כי לאור דברי הראשונים, אחת מהלכות יבום מובנת ומוטעמת. ההלכה קובעת, כי אם אשה התקדשה לשני אחים וקידושי שניהם חלו הדבר אפשרי במקרים סבוכים ביותר-, ולאחר מכן הם מתו, אין מצוות ייבום, כפי שחכמים דרשו מן הפסוק (עיי' גיטין פג/ב). הדברים מובנים ביותר, אומר המהר"ם שי"ף, מאחר שאין אפשרות ששתי נשמות תתגלגלנה בוולד אחד, לפיכך היא פטורה מן הייבום...

חרדת הדין לגלגול הקודם: כאשר ה"נודע ביהודה" (שו"ת מהדורה תנינא, יו"ד סי' קס"ד) דן לגבי פתיחת קבר של קטן, הוא כותב, כי אף על פי שפתיחת קבר אסורה מפני חרדת הדין הנגרמת לנפטר, שהוא חושש שבאים להענישו על חטאיו, ויתכן שקטן אינו חרד מן הדין, שקטן הוא ולא חטא, אך אסור לפתוח את קברו מפני ש"לפי דעת המקובלים וכן הסכימו גם המחקרים שיש לגלגול נשמות, אם כן בכל קטן שייך חרדת הדין על מעשיו בגלגול ראשון".

נשוב לגמרתנו. ראוי לציין, כי לדעת בעל "הלכות קטנות" (שו"ת ח"ב סי' ש"ח), איסי בן יהודה לא התכוון כלל לנשמות או לגלגולים, אלא אכן זה היה שמו של אביו, "יהודה דהוא איסי בן גור אריה דהוא איסי בן גמליאל דהוא איסי בן מהללאל", אשר מפני השמד והגזירות נאלץ לברוח ממקום למקום ולשנות את שמו, עד שברבות הימים שמו התארך עד כדי כך.

דף לח/א שלא יבואו נשותיהן לידי חלול שבת
שמירת שתי שבתות
 המעלה בהשתדלות שלא תתרחש לידה בשבת, רמוזה - לדברי המהרש"א (כאן) - במאמר חז"ל, "אלמלא שמרו ישראל שתי שבתות מיד נגאלין". שכן, על ידי שלא תתבצע לידה בשבת גם לא תחולל השבת הבאה בבריית המילה. שתי שבתות נשמרות כאן...

ותן חלקנו.
 דרך חדשה ללימוד שלך

לא בכל יום אפשר לצאת למסע חדש, מהתחלה. בימים אלו סימון אלפי לומדי "ותן חלקנו" מחזור לימוד יומיומי של 12 שנים! והחלו את סבב לימוד הש"ס יחד עם קטעי גמרא, הלכה והגות חדשים. זוהי ההזדמנות שלך לקבוע עיתים לתורה! לומדים כמה דקות וחוכים בסיפוק רוחני עצום!

קבע עיתים ללימוד <3029*
 עכשיו >

חודש ראשון התנסות חינם

גם ר' בנימין
מחשובי האברכים באלעד,
לא מפספס אף יום.
2 משניות ביום וכל היום
נראה אחרת.

עד
שהחברותא
מכין לעצמו
תה"

כולם מצטרפים
מה איתך?

לקבלת ספרון חודשי ראשון חינם
מתקשרים ומאירים את הנשמה! *3764

לעילוי נשמת
ר' משה יהודה ברלינר ז"ל
 ב"ר ישראל ז"ל נלב"ע כ"ז בחשוון תשמ"ט
תנצב"ה
 הונצח ע"י המשפחה שיחיו

לעילוי נשמת
הר"ר בן-ציון לפשיץ ז"ל
 בן הר"ר יחזקאל ז"ל נלב"ע כ"ה מר-חשוון תשע"ה
תנצב"ה
 הונצח ע"י המשפחה

לעילוי נשמת
הר"ר אריה לייב יעקובסון ז"ל
 ב"ר יעקב ז"ל נלב"ע ל' בחשוון תשס"ג
תנצב"ה
 הונצח ע"י התנו ובתו
הר"ר אשר ולאח צינגלאוב שיחיו - חיפה

לעילוי נשמת
הר"ר נחמיה פרידר ז"ל ב"ר ישראל צבי ז"ל
 נלב"ע כ"ה בחשוון תש"ס **תנצב"ה**
 הונצח ע"י בניו ידידי ר' יהודה פרידר הל"ו - ר"ג ור' ישראל פרידר הל"ו - גבעת שמואל